

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การสรุปผลอภิปรายผลและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารตามทัศนะของผู้บริหารครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูล ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตาม อายุ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ขนาดโรงเรียน และระดับการศึกษา

สมมติฐานในการวิจัย

ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี แตกต่างกันเมื่อจำแนกตาม อายุ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ขนาดโรงเรียน และระดับการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ปีการศึกษา 2550 จำนวน 359 คน จากประชากรทั้งหมด 3,274 คน ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร จำนวน 19 คน ครู จำนวน 202 คน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 138 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งและเก็บแบบสอบถามจำนวน 359 ฉบับ ที่ให้กับผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ได้รับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์กลับคืนจำนวน 359 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบเอฟ (F-test) และทดสอบที (t-test)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้ ผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 359 คน ส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 56.27 เป็นชายคิดเป็นร้อยละ 59.33 มีอายุระหว่าง 40 – 49 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.77 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 25 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 49.86 เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 60.17 และเป็นผู้มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 79.67

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านได้ดังนี้

2.1 ด้านการทำงานเป็นทีมในรายชื่อ พบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่นๆ คือ ให้ความอิสระในการปฏิบัติงานในส่วนที่บุคลากรรับผิดชอบและให้คำปรึกษาเมื่อต้องการ รองลงมา คือ มีความรู้ความเข้าใจในจุดมุ่งหมายการทำงานของกลุ่มอย่างชัดเจน มีความรอบรู้เข้าใจในระบบการทำงาน และมีความสามารถที่หลากหลาย ตามลำดับ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.2 ด้านมนุษยสัมพันธ์ในรายชื่อ พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่นๆ คือเป็นผู้ที่มีความสามารถในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ รองลงมาคือยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงานและ

บุคลากรภายในองค์กร และเป็นผู้ที่มิมีปฏิภาณไหวพริบเฉลียวฉลาดในการพูดคุย และเสนอความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ตามลำดับภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.3 ด้านการสื่อสาร ในรายข้อพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่น ๆ คือ ติดตามผลการติดต่อสื่อสารแต่ละครั้งและประมวลความคิด เพื่อให้ทราบปัญหาและแนวทางแก้ปัญหา ร่องลงมาคือมีความรอบคอบในการตรวจสอบวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการสื่อสารในแต่ละครั้ง และมีความมั่นใจต่อการกระทำเพื่อสนับสนุนสารที่ติดต่อสื่อสาร ตามลำดับ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.4 ผลการวิเคราะห์ ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ในภาพรวม 3 ด้าน พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่น ๆ คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ร่องลงมาคือ ด้านการสื่อสาร และด้านการทำงานเป็นทีม ตามลำดับ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี เมื่อจำแนกตามอายุ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ขนาดโรงเรียน และระดับการศึกษา ในราย ด้าน โดยนำเสนอ ดังนี้

3.1 จำแนกตามอายุ เป็น 4 กลุ่ม คือ ต่ำกว่า 30 ปี 30 -39 ปี 40 - 49 ปี และมากกว่า 49 ปีขึ้นไป พบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ในรายด้านการทำงานเป็นทีม ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการสื่อสาร และภาพรวมทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.2 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเป็น 3 กลุ่ม คือ ไม่เกิน 15 ปี 15 - 25 ปี และ 25 ปีขึ้นไป พบว่า พบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ในรายด้านการทำงานเป็นทีม ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการสื่อสาร และภาพรวมทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.3 จำแนกตามขนาดโรงเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ในรายด้านการทำงานเป็นทีม ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการสื่อสาร และภาพรวมทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.4 จำแนกตามระดับการศึกษาเป็น 2 กลุ่มคือระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และระดับสูงกว่าปริญญาตรี ดังนี้

1. ด้านการทำงานเป็นทีม พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาในภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบรายข้อพบว่า การส่งเสริมการใช้ทักษะความสามารถของบุคคลในกลุ่มให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร มีระดับแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา ในภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบรายข้อพบว่า การสามารถปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนร่วมงานและบุคลากรภายในองค์กรได้อย่างเหมาะสม มีระดับแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ด้านการสื่อสาร พบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา ในภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบรายข้อพบว่า การเป็นผู้ที่ศึกษาค้นคว้าและแสวงหาความกระจ่างในเรื่องที่จะถ่ายทอดก่อนที่จะทำการสื่อสาร และเป็นผู้ที่สร้างระบบการสื่อสารให้มีความเที่ยงตรงรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ มีระดับแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา ในภาพรวมพบว่า มีระดับไม่แตกต่างกันจึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลรายด้าน ดังนี้

1. ด้านการทำงานเป็นทีม ในรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ ให้ความเป็นอิสระในการปฏิบัติงานในส่วนที่บุคลากรรับผิดชอบ ให้คำปรึกษาเมื่อต้องการทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ความต้องการความมีอิสระหรือการตัดสินใจที่เป็นของตนเองเป็นความต้องการที่จะเลือกจะทำอะไรหรือจะทำอย่างไร อาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่าเป็นความต้องการในการดำเนินการอย่างอิสระมากกว่าที่จะดำเนินการเนื่องมาจากความกดดันภายนอก (สุรพล พูลคำ, 2546, หน้า 15) สอดคล้องกับพอร์เตอร์

(Porter, 1961, p. 10) กล่าวว่า ความต้องการในการคิดและการกระทำอย่างมีอิสระนั้นก็คือ ความมีอิสระที่เป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน บุคคลจะต่อต้านและต่อสู้กับความกดดันที่มาจากภายนอก เช่น กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย คำสั่ง และการมีบังคับสอดคล้องกับวูลฟอล์ก (Woolfolk, 1998, p. 137) กล่าวว่า ในองค์การทุกองค์การ ผู้บริหารตามสายการบังคับบัญชาพยายามที่จะเข้ามาคุกคามบุคลากร การบริหารการจัดการที่ใช้ผู้บริหารเป็นที่ตั้งนั้น บุคลากรจะมีความต้องการเพียงเล็กน้อย ที่จะให้มีการสั่งการจากเบื้องบน เพราะความรู้สึกที่เป็นของตนเองของบุคคลนั้น ถูกกลืนหายไป ในความเป็นจริงนั้นบุคลากรจะมีความรู้สึกว่าเป็นของผ่านทางในความพยายามของผู้บริหารจากบนสู่ล่างสอดคล้องกับสุรชัย เทียนขาว (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหาร เกี่ยวกับกระบวนการบริหาร การศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษาในส่วนภูมิภาค พบว่า ผู้บริหารปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารการศึกษา ที่อยู่ในระดับมากคือด้านการตัดสินใจสั่งการเป็นอันดับแรก

2. ด้านมนุษยสัมพันธ์ในรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ เป็นผู้ที่มีความสามารถในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างมีศิลปะ และมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคม ต้องอยู่รวมกันเป็นหมู่เป็นเหล่าในสังคมและทำหน้าที่ต่างๆ ของตนในสังคมนั้น ๆ การอยู่รวมกันทำงานร่วมกัน การติดต่อกัน เป็นสิ่งจำเป็น มีการสื่อสารเพื่อตนเองและเพื่อนร่วมงาน โดยอาศัยศาสตร์และศิลปะในการสื่อสาร ทั้งนี้เพื่อความเข้าใจอันดีต่อกัน ส่งผลต่อประสิทธิภาพประสิทธิผลและความสำเร็จของงาน การสื่อสารที่ไม่ดีย่อมเกิดความเสียหาย ทั้งด้านชีวิตส่วนตัวและหน้าที่การงาน เป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจอันดีในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ (สำนักงานพัฒนาฝึกหัดครู ม.เป.ป., หน้า 141) สอดคล้องกับเจลิม รัชชนะกุล (2544, หน้า 120-121) ได้ทำการวิจัยเรื่องลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน มัธยมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์ ในเขตการศึกษา 11 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ที่ต้องการมากเป็นอันดับแรกคือ เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์และสื่อสารเข้ากับชุมชนได้เป็นอย่างดี

3. ด้านการสื่อสาร ในรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือติดตามผลการติดต่อสื่อสารแต่ละครั้งและประมวลความคิด เพื่อให้ทราบปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่างานที่ผู้นำทำนั้นใช้การสื่อสารมากกว่าด้านอื่นๆ ดังนั้นผู้นำต้องมีความรู้ ทักษะของการสื่อสาร หาข้อมูลที่ต้องการติดตามรวบรวมข้อมูลที่ต้องการ เพื่อนำมาจัดระบบข้อมูลเป็นสารสนเทศที่ต้องการ ประมวลความคิดเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น และส่งข้อมูลสู่บุคลากรทั้งในองค์การและต่างองค์การด้วยการผ่านสื่อหลายวิธีตามความจำเป็นเพื่อให้สารสนเทศมีความถูกต้องเที่ยงตรง และรวดเร็ว โดย

พิจารณาถึงผู้รับและตัวสื่อซึ่งถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญ รวมถึงการใช้สื่ออย่างเหมาะสม ซึ่งผู้นำต้องนำมาพิจารณาอย่างละเอียด เพื่อความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพตามที่ต้องการ (สำนักงานพัฒนาฝึกหัด ครู, ม.ป.ป., หน้า 141) สอดคล้องกับ เสริมศักดิ์ วิชาสารณ์(2542, หน้า 112 - 113) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายสำคัญของการสื่อสารเป็นอันดับแรกคือเพื่อเป็นเครื่องช่วยในการแก้ปัญหาการติดต่อสื่อสารจะช่วยแลกเปลี่ยนข้อมูลที่จำเป็นเพื่อช่วยในการแก้ปัญหาต่างๆ ผู้นำจะต้องหาวิธีสร้างระบบเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เชื่อถือได้ รู้จักแหล่งข้อมูล และประหยัดเวลาในการให้ข้อมูล สอดคล้องกับเซอร์เมอร์ฮอร์น (Schermerhorn, 1996, p. 329) กล่าวว่า ผู้บริหารคือผู้ให้บริการอยู่ ณ จุดศูนย์กลางของระบบต้องทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลข่าวสาร เพื่อแก้ปัญหาต่างๆ และเพื่อแสวงหาโอกาสให้องค์การ

จากการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตาม อายุ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ขนาดโรงเรียน และระดับการศึกษา ในภาพรวมดังนี้

1. จำแนกตามอายุ พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ในรายด้านและในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ระดับช่วงอายุของผู้ปฏิบัติงานในแต่ละองค์กรการไม่มีผลต่อระดับด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี หมายความว่า ทุกคนในองค์กรมีความเห็นในลักษณะเหมือนๆ กัน สอดคล้องกับสำเร็จ สมวงศ์ (2542, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานเป็นทีมที่สัมพันธ์กับผล การปฏิบัติงานของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี พบว่า อายุราชการของครูที่แตกต่างกัน ไม่ได้ทำให้เกิดความแตกต่างกันในความคิดเห็น และในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของโรงเรียน ผู้บริหารในฐานะเป็นผู้นำทางการศึกษาจะต้องสร้างความร่วมมือในการทำงานให้เกิดขึ้นให้ได้ นั้น หมายถึง ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่มีความเป็นผู้นำหรือภาวะผู้นำ เพราะบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจากกลุ่ม ซึ่งมีระดับอายุที่แตกต่างกันให้เป็นหัวหน้า เป็นศูนย์กลาง เป็นผู้กำหนดเป้าหมายต้องประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ และต้องสามารถทำให้สมาชิกภายในกลุ่มหรือภายในองค์กรปฏิบัติงานร่วมกันมีความสามัคคีกัน จนทำให้งานที่ ทำบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายร่วมกัน (สำนักงานพัฒนาการฝึกหัดครู, ม.ป.ป., หน้า104 - 105)

2. จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับลัทธิติ ยศปัญญา (2533, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ตามทัศนะของครู อาจารย์ในจังหวัด

พบว่า พบว่าครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะเห็นได้ว่าแม้บุคลากรในองค์การจะมีประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน แต่ก็ยังคงมีความเห็นถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำไม่แตกต่างกัน โดยทุกๆคนในองค์การ ต้องการมีผู้นำที่ดีและสามารถนำพาองค์การไปสู่ความสำเร็จได้ เช่นเดียวกับ สแตนเลย์ (Stanley, 1964, abstract) ได้ทำการศึกษาเรื่องลักษณะของผู้บริหารในอนาคต โดยมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารในอนาคตนั้นจะต้องเป็นผู้ที่รอบรู้ มีการศึกษาดี เป็นคนที่มีความสามารถมีลักษณะธรรมชาติของการเป็นผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์ และเป็นคนที่มีความสามารถเป็นของตัวเอง มีจินตนาการ มีความกล้าหาญ เมื่อเข้าดำรงตำแหน่ง และร่วมมือในโครงการต่างๆ ยอมรับ ริเริ่ม กล้าที่จะทำการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เพื่อผลของการบรรลุแนวทางใหม่ของการเรียนการสอน ที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ดนัย เทียนพุ่ม (2536, หน้า 203 - 206) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นำที่ดี ต้องมี คุณลักษณะที่สำคัญ 6 ประการ คือ 1) การมองการณ์ไกล 2) เป็นผู้นำ กล้าตัดสินใจ 3) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 4) มีความสามารถในการจูงใจในการติดต่อสื่อสาร 5) มีความรับผิดชอบ และ 6) รู้จักประนีประนอม

3. จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามทัศนะของผู้บริหารครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าขนาดของโรงเรียน ไม่ใช่ปัจจัยสำคัญในการกำหนดคุณลักษณะของผู้นำ ดังนั้นบุคลากรในโรงเรียนจึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับเอกกานท์ (Eckhant, 1978, abstract) ได้ศึกษาเกณฑ์การคัดเลือกผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดต่างกัน ในมลรัฐอิลลินอยส์ พบว่า มีเกณฑ์การคัดเลือกผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า มีความต้องการผู้บริหารที่มีคุณลักษณะดังนี้คือ มีอารมณ์มั่นคง บุคลิกภาพ และมีมนุษยสัมพันธ์ สุขภาพแข็งแรง สติปัญญาเฉลียวฉลาด มีความสามารถในการสื่อสาร มีคุณธรรมและยุติธรรม สามารถทำงานเป็นทีมได้ดี และยังสอดคล้องกับโรเซนอร์ (Rosener, 1986, p. 1055 -A) ได้ทำการศึกษาเรื่องทัศนะที่แตกต่างกันของผู้นำของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาพบว่า ทัศนะของครูคิดว่าขนาดของโรงเรียนไม่มีผลทำให้พฤติกรรมของอาจารย์ใหญ่แตกต่างกัน

4. จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามทัศนะของผู้บริหารครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี รายด้านทุกด้านและภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าและผู้ที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี เห็นว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ที่พึงประสงค์ ทั้ง 3 ด้านคือ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านมนุษยสัมพันธ์และด้านการ

สื่อสารนั้น เป็นภาวะผู้นำที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสิงห์บุรี พึ่งมีเป็นอย่างยิ่ง สำนักงานพัฒนาการฝึกหัดครู (ม.ป.ป., หน้า 104) กล่าวว่า ในการบริหารกิจการใด ๆ ก็ตามไม่ว่าจะเป็นการบริหารรัฐกิจ บริหารธุรกิจ และการบริหาร การศึกษา ผู้บริหารในฐานะเป็นผู้นำในองค์การ จะต้องมีการหน้าที่ที่จะต้องสร้างความ ร่วมมือร่วมใจกันเป็นอย่างดี ในการทำงานร่วมกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน สอดคล้องกับ เนเซวิก (Knezevick, 1984, pp. 17 - 18) กล่าวถึงบทบาทที่สำคัญของผู้นำทาง การศึกษาที่พึงมี คือ การสร้างงานที่เข้มแข็ง การติดต่อสัมพันธ์กับชุมชน หรือหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง และการเป็นผู้ประสานงานและเป็นผู้สื่อสารที่ดี เช่นเดียวกับ สุเทพ พงษ์ศรีวัฒน์ (2541, หน้า 38 - 39) ได้เสนอหลักและวิธีการปฏิบัติเพื่อการเป็นผู้นำที่ดีโดยการสร้าง คุณลักษณะที่สำคัญคือ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน และยังสอดคล้องกับวังสรรค์ ประเสริฐศรี (2544, หน้า 194 - 199) ที่กล่าวว่า คุณลักษณะสำคัญที่ผู้นำพึงมีคือความเป็นผู้มี มนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน ทำงานเข้ากับคนอื่นได้เป็นอย่างดีและรู้จักใช้ศิลปะใน การติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ผู้วิจัยมี ข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องพัฒนา ได้แก่รายข้อของแต่ละด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ต่ำกว่าข้ออื่น ๆ คือ ด้านการทำงานเป็นทีม รายข้อ ส่งเสริมและพัฒนาการใช้แนวทางของความคิดเรื่องระบบการทำงานเป็นทีมหรือให้มีความ เหมาะสมกับองค์การ ด้านมนุษยสัมพันธ์ รายข้อ เป็นผู้รู้จักคิด วิเคราะห์และรู้จักการใช้ เหตุผลในการแก้ไขปัญหา และด้านการสื่อสารรายข้อ รู้จักการเลือกใช้ข้อความในการสื่อสาร ที่มีความถูกต้องและเหมาะสมกับกาลเทศะ

1.2 ควรนำผลการวิจัยมาเป็นข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา มาพัฒนา ปรับปรุง และใช้ในการสรรหาผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ได้อย่างเหมาะสม เพื่อนำผลการวิจัยมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการศึกษา ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี มีข้อเสนอแนะสำหรับ การวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในด้านอื่น ๆ เช่น การจูงใจ การตัดสินใจ การบริหารความขัดแย้ง ฯลฯ

2.2 เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ มีวิธีการรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จึงขอเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็น เครื่องมือในการวิจัยครั้งต่อไป เพื่อนำผลการวิจัยมาพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานให้มี ประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นต่อไป